

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
СИЛАБУС

Емпіричні корпоративні фінанси (ВК8)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

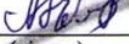

Дубина М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 31 » 08 2023 р.

Розробник: Кальченко О.М., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
кандидат економічних наук, доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи
та страхування

Протокол від « 31 » 08 2023 р. № 15

Узгоджено з гарантом освітньої програми: (підпис) Дубина М.В.
(прізвище та ініціали)

Тип дисципліни	Вибіркова.
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 курс, 5 семестр, спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Викладач	Кальченко Ольга Миколаївна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук
Профайл викладача	https://fbss.stu.cn.ua/kafedra/zagalna-informacziya/kalchenko-olga-mykolayivna/
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1 каб. 317. E-mail: onkalchenko.2014@gmail.com

1. Анотація курсу. Вивчення дисципліни «Емпіричні корпоративні фінанси» обумовлено необхідністю оволодіння знаннями щодо застосування емпіричних методів у дослідженнях корпоративних фінансів. «Емпіричні корпоративні фінанси» є вибірковою дисципліною освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти «Фінанси, банківська справа та страхування», яка формує розуміння емпіричних методів і способів у дослідженнях корпоративних фінансів. Сторінка курсу в Moodle <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=3374>

2. Мета та цілі курсу. Основна *мета курсу* - формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок із застосування емпіричних методів у дослідженнях корпоративних фінансів. *Цілі курсу:* набуття здобувачами третього рівня вищої освіти спроможності проводити наукові дослідження проблематики застосування емпіричних методів у корпоративних фінансах та застосовувати сучасний емпіричний інструментарій в управлінні корпоративними фінансами.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набутися або розширитися наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційних технологій.

СК02. Здатність формулювати, аналізувати та вирішувати наукові проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК05. Здатність використовувати інструменти теоретичних та емпіричних досліджень, методи математичного моделювання для встановлення тенденцій розвитку при отриманні наукових та практичних результатів у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни студент має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПР04. Вміти генерувати нові ідеї та гіпотези, здійснювати власні дослідження і використовувати для їх обґрунтування результатів теоретичного аналізу у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР05. Застосовувати сучасні методи пошуку, систематизації, обробки статистичної інформації з різних джерел, використовувати її під час емпіричних досліджень та економіко-математичного моделювання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Вміти приймати ефективні управлінські рішення у сфері корпоративних фінансів на основі аналітичної інформації та результатів емпіричних досліджень. Після вивчення курсу студент повинен:

знати :

- понятійно-категоріальний апарат та методологію сучасної економічної теорії для ідентифікації актуальних економічних явищ та процесів, проблем і протиріч на рівні корпорацій;

- сучасні погляди щодо оцінки корпоративних фінансів; використання емпіричних даних та методів при дослідженні проблематики корпоративних фінансів;

- шляхи можливого розв'язування комплексних проблем у сфері професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійної практики у сфері фінансів корпорацій;

- підходи до системного застосування емпіричних методів в дослідженнях корпоративних фінансів; методики фінансової діагностики компаній;

- емпіричний інструментарій фінансового менеджменту підприємств та контролінгу; фінансування поточної та інвестиційної діяльності; оцінки інвестиційного та фінансового потенціалу підприємств;

- особливості прийняття ефективних управлінських рішень за результатами застосування емпіричних методів корпоративних фінансів.

вміти :

- узагальнювати результати самостійних досліджень, обґрунтовувати нові знання у сфері корпоративних фінансів, оцінювати їх теоретичне і практичне значення для розвитку економіки; здійснювати апробацію власних досліджень у сфері корпоративних фінансів;
- використовувати емпіричні дані та методи при дослідженні проблематики корпоративних фінансів;
- застосовувати економетричні методи дослідження фінансового менеджменту для цілей прогнозування та управління корпоративними фінансами;
- застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних питань;
- здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел;
- приймати ефективні управлінські рішення за результатами застосування емпіричних методів корпоративних фінансів.

володіти:

- навичками виявлення проблем та здатністю їх вирішення; генерації нових наукових ідей;
- навичками підбору засобів та методів для дослідження;
- вмінням використання емпіричних даних та методів при дослідженні проблематики корпоративних фінансів.

4. Пререквізити. Передумовою для вивчення курсу є успішне засвоєння дисциплін «Методологія, організація та технологія наукових досліджень», «Фінансова економетрика (III)», «Дослідницький семінар».

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин (д/з)
Лекції	16/4
Практичні заняття	14/4
Самостійна робота	60/82
Індивідуальне завдання – контрольна робота	
Всього кредитів	3 кредити (90 годин)

Форма проведення занять - лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

6. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти емпіричних корпоративних фінансів

Тема 1. Корпоративні фінанси та емпіричні методи

Сутність корпоративного управління та корпоративних фінансів. Емпіричне та теоретичне у пізнанні розвитку корпоративних фінансів. Теорії, на яких ґрунтуються корпоративні фінанси: класична теорія, неокласична теорія, неоінституційна теорія. Понятійно-категоріальний апарат сучасної економічної теорії для ідентифікації актуальних економічних явищ та процесів, проблем і протиріч на рівні корпорацій.

Нормативно-правова база фінансової діяльності в Україні. Сучасні погляди щодо оцінки корпоративних фінансів. Емпіричні методи у дослідженні проблематики корпоративних фінансів. Проблеми системного застосування емпіричних методів в корпоративних фінансах.

Тема 2. Емпіричні дані у корпоративних фінансах

Емпіричні дані у фінансовому управлінні компанією. Нові підходи до збору, обробки, узагальнення та представлення емпіричних даних у корпоративних фінансах у умовах глобалізації. Емпіричні бази даних для побудови математичних моделей оцінки корпоративних фінансів.

Формування інформаційного забезпечення оцінки фінансового менеджменту в сучасних умовах. Сучасні підходи до складання фінансової та нефінансової звітності в Україні. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) у підвищенні прозорості інформації та ефективності рішень менеджменту. Принципи побудови фінансової звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Сучасні способи представлення емпіричних даних. Методи XBRL як інструмент підготовки, аналізу і передачі фінансової інформації. Таксономії у створенні документів XBRL. Dashboard у вирішенні проблем інформаційної асиметрії. Емпіричні дані та інструментарій штучного інтелекту. Використання штучних нейронних мереж (ШНМ) у фінансовій сфері.

Змістовий модуль 2. Емпіричний інструментарій в забезпеченні фінансово-інвестиційних рішень

Тема 3. Фінансова діагностика компаній: емпіричні методи

Необхідність та основні завдання фінансової діагностики компаній. Дискримінантний аналіз як інструмент фінансової діагностики. Однофакторні та багатofакторні моделі фінансової діагностики. Поведінковий чинник у системі прийняття фінансових рішень корпорацій та підходи до його оцінки.

Методи врахування фінансових ризиків функціонування деформованої моделі ведення бізнесу в Україні. Метод економічних нормалей у визначенні ефективності управління активами. Забезпеченість запасів джерелами їх формування. Емпіричні методи прогнозування розвитку бізнесу. Визначення потреби в капіталі для інвестицій в основний капітал та фінансування інноваційної діяльності. Емпіричний аналіз структури капіталу підприємств. Метод вартісно-орієнтованих показників для оцінки результативності діяльності підприємства. Інструментарій штучного інтелекту та його використання у фінансовій сфері. Комбінаторна експрес-діагностика в управлінні корпоративними фінансами. Зміст фінансової безпеки компанії. Дизайн безпеки у попередженні та/або зниженні витрат на банкрутство. Оптимальна система банкрутства. Емпірика прийняття управлінських рішень за результатами фінансової діагностики.

Тема 4. Емпіричний інструментарій корпоративного фінансового управління

Емпіричний інструментарій стратегічного і оперативного корпоративного фінансового управління. Зміст та етапи проведення SWOT – аналізу. PEST(EL) – аналіз в оцінці впливу ринкових трендів на фінансові результати компанії, етапи проведення. Системи ключових показників ефективності (KPI) в оцінці реалізації фінансової стратегії корпорації. Система збалансованих показників як інструмент трансформації стратегічних цілей в оперативні фінансові плани. Підходи до побудови Піраміди ефективності. Емпіричний інструментарій стратегічного і оперативного контролінгу. Підходи до оцінки вартості бізнесу: дохідний підхід, витратний (майновий) підхід, порівняльний (ринковий). Оцінка ефективності управлінських рішень за результатами застосування емпіричних методів корпоративних фінансів.

Міжнародні дебати навколо проблематики корпоративного управління. Ендогенність у CEO: опитування та експерименти. Корпоративні конфлікти. Біхевіристична складова у прийнятті фінансових рішень Емпіричні показники результативності як інструмент управління фінансовими відносинами на підприємстві та поведінкою менеджменту всіх рівнів. Детермінанти системи мотивації. Маніпуляція звітною інформацією та плановими показниками. Механізми стимулювання менеджменту до достовірної звітності. Мотивація та оптимальний розподіл ресурсів. Системи мотивації менеджменту на основі вартісних оціночних показників.

Тема 5 Корпоративна політика фінансування

Концептуальний каркас корпоративної політики фінансування. Джерела та правила фінансування проектів. Методи аналізу джерел формування фінансових ресурсів та напрямів їх використання для розвитку корпорацій. Форми, методи та умови фінансування поточної та інвестиційної діяльності. Інструменти кредитного ринку у формуванні позикового капіталу вітчизняних підприємств. Проектне фінансування як основна форма інвестиційного кредитування. Інвестиційні платформи. Методи оцінки джерел фінансування інновацій. Моделі співфінансування держави та підприємств інноваційно-інвестиційних проектів. Сутність, переваги і недоліки бридж-фінансування. Застосування ЕСА-фінансування в умовах інтеграції України в європейський економічний простір. LBO- фінансування у цільовому залученні позикових ресурсів. Альтернативні фінансові інструменти залучення капіталу в стартапи та підприємства малого і середнього бізнесу в Україні: «громадське» фінансування та крауд-технології. Емпірика фандрейзingu в Україні.

Тематика практичних занять

- Тема 1. Корпоративні фінанси та емпіричні методи.
- Тема 2. Емпіричні дані у корпоративних фінансах
- Тема 3. Сучасні способи представлення емпіричних даних.
- Тема 4. Фінансова діагностика компаній: емпіричні методи
- Тема 5. Емпіричний інструментарій корпоративного фінансового управління
- Тема 6. Корпоративна політика фінансування

Тематика самостійної роботи

- Тема 1. Корпоративні фінанси та емпіричні методи.
- Тема 2. Емпіричні дані у корпоративних фінансах
- Тема 3. Фінансова діагностика компаній: емпіричні методи
- Тема 4. Емпіричний інструментарій корпоративного фінансового управління
- Тема 5. Корпоративна політика фінансування

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінка курсу «Емпіричні корпоративні фінанси» охоплює поточний контроль (робота на практичному занятті; самостійна робота; модульні контрольні роботи) – 60 балів (60%) і підсумковий контроль (диференційований залік) – 40 балів (40%). Всього - 100 балів. Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку під час заліково-екзаменаційної сесії за трьома завданнями: теоретичне питання (до 10 балів), тести (до 10 балів) та практичне завдання (до 20 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до залікової оцінки.
Вимоги до контрольної роботи	Тематика індивідуальної роботи обговорюється та визначається на початку семестру. Теоретичною основою для виконання є навчальна література, курс лекцій та практичних занять. Захист індивідуального наукового завдання (контрольної роботи) є обов'язковим і здійснюється у формі презентації під час останнього практичного завдання.
Практичні (лабораторні) заняття	В ході практичних занять передбачається вирішення задач, розв'язання проблемних та тестових ситуацій та

	<p>обговорення дискусійних питань в сфері емпіричних корпоративних фінансів.</p> <p>Оцінювання роботи студентів відбувається згідно з критеріями, відображеними у матеріалах методичного забезпечення дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>У випадку, якщо аспірант протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання заліку під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка».</p>

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Види робіт та форма контролю		Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Виконання тестових та практичних завдань за темами курсу (5 завдань × 5 балів)	0...25	0...15
2	Виконання індивідуального наукового дослідження (контрольної роботи)	0...15	0...25
3	Виконання модульної контрольної роботи №1	0...10	0...10
4	Виконання модульної контрольної роботи №2	0...10	0...10
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60	0...60
Семестровий контроль (Диференційований залік)		0...40	0...40
Разом		0...100	0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проекту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проєктах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань, контрольних робіт (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Основна

1. Вартісно-орієнтоване управління фінансами підприємств : Навчальний посібник / Л. А. Костирко, О.О. Терещенко, Р.О. Костирко, О.О. Середа. – Северодонецьк: вид.-во СНУ ім. В. Даля, 2019. – 466 с.
2. Горьовий В.П., Ю.В. Біляк. Основи корпоративного управління. Навчальний посібник. К: Каравела, 2020. 372 с.
3. Кальченко О.М., Шишкіна О.В. Фінансовий аналіз: теорія і практика (у схемах і таблицях): навч. посіб. / О.М. Кальченко, О.В. Шишкіна. – Чернігів: Видавець Брагинець О.В., 2019. – 436 с.

4. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України/ Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін.; за ред. В.В. Зимовця; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. Київ, 2019. 306 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf>

5. Palepu, K. G., Healy, P. M., Wright, S., Bradbury, M., & Coulton, J. (2020). Business analysis and valuation: Using financial statements. Cengage AU.

Допоміжна

1. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник [за заг.ред. Т.О. Мулик] – К.: «Центр учбової літератури», 2020. – 288 с.

2. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навчальний посібник [за заг.ред. К. Ковальчук] – К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 328 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка». URL: <http://library2.stu.cn.ua/>

3. Офіційний сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>

4. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економіки України URL: <http://www.me.gov.ua>

5. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

6. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua>

7. Офіційна Інтернет-сторінка Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>